

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.1.205/2020/8.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke
Dr. Székely Gabriella, előadó bíró
Dr. Székely Ákos, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2021. március 12.
Az ügy tárgya: jármű önkényes elvételének büntette
Terhelt (ek): ... terhelt
Első fok: Kecskeméti Járásbíróság 26.B.183/2018/20., ítélet, tárgyalás,
2019. március 28.
Másodfok: Kecskeméti Törvényszék 3.Bf.243/2019/8. , ítélet, nyilvános
ülés, 2019. október 8.
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: a terhelt
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész.

A Kúria a jármű önkényes elvételének büntette miatt ... terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Kecskeméti Járásbíróság 26.B.183/2018/20. számú és a Kecskeméti Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bf.243/2019/8. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye és ebben az ügyben az indítványok előterjesztői, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

[1] **I.** A Kecskeméti Járásbíróság 2019. március 28. napján kihirdetett 26.B.183/2018/20. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki jármű önkényes elvételének büntetében [Btk. 380. § (1) bekezdés]. Ezért – mint többszörös visszaesőt – 2 év 10 hónapi szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban határozta meg azzal, hogy abból a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható.

[2] A terhelt és védője által bejelentett fellebbezés folytán eljáró Kecskeméti Törvényszék mint másodfokú bíróság 2019. október 8. napján kelt és jogerős 3.Bf.243/2019/8. számú ítéletével a terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés mértékét 1 év 6 hónapra, a közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamát 2 évre enyhítette, a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát pedig börtönben állapította meg. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[3] A jogerős ítéletben megállapított tényállás lényege szerint a vádlott fiktív néven terepjárók javításával, átalakításával foglalkozott a volt élettársa tanyáján. 2017. április 17. napján a sértettől javításra átvette a sértett tulajdonát képező Jeep Grand Cherokee típusú járművet. A terheltet autószerelőként ajánlották a sértettnek és a gépkocsi átadásakor egyeztették az elvégzendő munkákat személy 1 jelenlétében.

[4] A terhelt a javítást nem megfelelő ütemben és módon végezte, emiatt elszámolási vita alakult ki közöttük, ennek során a sértett 2017. április 28. napján elvitte a járművet a terhelttől, de további javításra 2017. május 2-án ismét visszavitte hozzá és a gépjármű egészen 2017. május 16. napjáig a terheltnél maradt. A sértett arra engedélyt adott az általa végig fiktív néven ismert terheltnek, hogy a javíttatás során kipróbálja az autót a szükséges mértékben, arra azonban nem, hogy a terepjáróval bármilyen versenyen részt vegyen.

[5] A fenti időszakban a terhelt a sértett tudta és engedélye nélkül, jogtalanul használta a sértett tulajdonát képező, kizárólag javításra rábízott járművét, amikor 2017. május 12. napján a gépkocsival álnéven részt vett egy off-road autóversenyen.

[6] **II.** A jogerős ítélet ellen a terhelt jelentett be felülvizsgálati indítványt, mely szerint az elsőfokú eljárásban törvénysértések, illetve túlkapások voltak. Arra hivatkozott, hogy két alkalommal volt nála az autó javíttatáson és átépítésen. Álláspontja szerint a jármű önkényes elvételének büntetést azért nem lehet a terhén megállapítani, mert az autót a tulajdonosa vitte javításra a műhelyébe, és onnan a tulajdonos vitte haza az autót. Hivatkozott arra, hogy az autót a megjavítása után a szerelőnek mindig ki kell próbálnia, főleg akkor, ha – mint jelen esetben – a teljes futómű és a fékberendezés átépítése történik. Úgy ítélte meg, ha a tulajdonos nem elégedett a javítással, akkor lehetősége van polgári perben követelni az igazságot. Rámutatott, hogy az ügyben egy versenyautóról van szó, ami az utcán nap mint nap közlekedett és a kipróbálás elmaradása esetén súlyos következményekkel járó baleset is bekövetkezhetett volna. Mindezek alapján álláspontja szerint bűnösségének a megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével került sor, ezért a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában meghatározott okból indítványozta a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezését és „pártatlan bíróság” új eljárás lefolytatására való utasítását.

[7] A Legfőbb Ügyészség a BF.1261/2020/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak találta, és a támadott határozatok hatályában fenntartására tett indítványt.

[8] Indokolásában kifejtette, hogy a Btk. 380. § (1) bekezdése szerint a jármű önkényes elvételének büntetést az követi el, aki idegen gépi meghajtású járművet másától azért vesz el, hogy jogtalanul használja vagy az így elvett, illetve rábízott ilyen járművet jogtalanul használja. A tulajdonos vagy más jogosult használó zavartalan rendelkezési jogát az olyan magatartással szemben is védeni kell, amikor az elkövető a rábízott járművet jogtalanul

használja. Az elvételre ennél a fordultnál sincs szükség, mert a jármű az elkövető birtokában van. Ez a cselekmény a sikkasztáshoz hasonló, mivel azonban az elkövetőnél az eltulajdonítási szándék hiányzik, az jármű önkényes elvételének minősül.

[9] A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint megvalósítja ezt a bűncselekmény az is, aki a rövid időre rábízott járművet hosszabb időn át használja jogtalanul. A rábízás kereteit az irányadó tényállás egyértelműen rögzítette, amely szerint a sértett a javítás során szükséges mértékben történő kipróbálásra engedélyt adott ugyan, azonban arra nem, hogy a terepjáróval a terhelt bármilyen versenyen részt vegyen. Így a terhelt által tanúsított azon magatartás, miszerint a javítás jogcímén a tulajdonostól rábízás útján a birtokába került járművet a javítás során nem csupán kipróbálta, hanem azzal autóversenyen vett részt, a rábízás kereteit nyilvánvalóan túllépte. Ezáltal a rábízott idegen gépi meghajtású járművet jogtalanul használta.

[10] A terhelt a Legfőbb Ügyészség indítványára írásban tett észrevételt. Ebben kifogásolta, hogy számára nem biztosították a „kiegyezési tárgyalást”, holott az súlyosabb bűncselekményt elkövetett terhelt számára is lehetséges. A rendőrségen keletkezett jegyzőkönyvek és a tárgyalási jegyzőkönyvek között jelentős ellentmondás volt. Az elsőfokon eljáró bíróság elfogult volt vele szemben, autópálya elhagyása elkövető terheltekkel szemben nem szabnak ki ilyen súlyos büntetést. A terhelt bűnösségének megállapítása nem volt megalapozott és az indoklás sem helytálló. Változatlanul arra hivatkozott, hogy az ítélet törvénysértő és számára elfogadhatatlan.

[11] **III. 1.** A terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[12] 1.1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a értelmében kizárólag a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen és a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárási okokból vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényben meghatározott köre nem bővíthető, az ott meghatározottakon kívül más okból felülvizsgálatnak nincs helye.

[13] A felülvizsgálati eljárásban a tényálláshoz kötöttség megkerülhetetlen szabály. Ennek megfelelően a felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]; a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány felülbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].

[14] Jelen ügyben a felülvizsgálati indítvány anyagi jogi törvénysértésre hivatkozó érvei részben – a tényállás önmagában bűncselekményt meg nem valósító részeit kiemelve – a tényállás megállapítását kifogásolta, azonban erre – a fent írt szabályozásra figyelemmel – nincs törvényes lehetőség nincs. Az irányadó tényállás tartalmazza, hogy a terhelt a sértett beleegyezése, engedélye nélkül úgy vett részt a sértett autójával a javítás helyétől mintegy 60 kilométerre megrendezett off-road autóversenyen, hogy arra a sértett engedélyt nem adott, illetve arról nem is tudott.

[15] A terhelt ezzel ellentétes védekezését, miszerint a sértett tudott arról, hogy az autót egy autóversenyre viszi kipróbálni, az eljáró bíróságok elvették, így az ezen alapuló ténymegállapítás nem támadható.

[16] Ugyanakkor a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján valóban felülvizsgálati ok, ha a bíróság jogerős ítéletében a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét. Ezt azonban – a korábban bemutatott szabályozásra figyelemmel – kizárólag a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapulvételével kell elbírálni. A felülvizsgálati indítvány tartalmazott olyan érvelést, amely a bűncselekmény törvényi tényállási elem hiányát állította. Ezért a Kúria az indítványt az említett felülvizsgálati ok alapján érdemben elbírált.

[17] A Btk.) 380. § (1) bekezdése szerint a jármű önkényes elvételének büntetettét az követi el, aki idegen gépi meghajtású járművet mástól azért vesz el, hogy jogtalanul használja, vagy az így elvett, illetve a rábízott ilyen járművet használja jogtalanul.

[18] A jármű önkényes elvételének büntette vagyon elleni bűncselekmény, amely a tulajdonost megillető jogok védelmére szolgál.

[19] A felülvizsgálati indítványban kifejtettek alapján a felülvizsgálati eljárásban az vizsgálható, hogy a jogerős ítéletben rögzített a jármű önkényes elvételének büntette törvényi tényállási elemei kitűnnek-e.

[20] Az nem kétséges, hogy a Jeep Grand Cheeroke gépkocsi a terhelt számára idegen gépjármű volt, mert annak tulajdonosa nem a terhelt, hanem a sértett volt, melyet az irányadó tényállás szerint a sértett javítás céljából bízott a terheltre.

[21] Rábízás esetén nincs elvétel, hiszen a gépkocsi jogszerűen kerül a terhelt birtokába. Ez történt a jelen esetben is, mivel azt a sértett adta át a terheltnek javításra. Mindezekből következik, hogy jelen esetben a három elkövetési magatartás közül az elvétel és a más által elvett gépkocsi használata szóba sem jöhet. Azt kell vizsgálni, hogy az irányadó tényállás alapján a jármű önkényes elvétele büntette a rábízott gépjármű jogtalan használatával megvalósult-e.

[22] A rábízott jármű jogtalan használata esetén a rábízás és a használat általában időleges jellegű olyan birtokba adást jelent, amely a jármű használatától eltérő egyéb célból történik (BH 1996.575.) és általában nem engedi meg jármű használatát, csak a birtoklását (BH 2009.173.). Jelen esetben a gépkocsi terheltre történő rábízása csak a javítás idejére szolt azzal, hogy a javítás eredményességének ellenőrzése céljából a terhelt a gépkocsit kipróbálhatja.

[23] Amennyiben pedig a tulajdonos a jármű birtokba adása mellett a jármű használatára is felhatalmazást (engedélyt) ad, akkor különös gonddal kell vizsgálni, hogy a használat eltért-e a rábízás során meghatározott használati keretektől.

[24] Jelen esetben a sértett az irányadó tényállás szerint arra adott a rábízással egyidejűleg engedélyt a terheltnek, hogy azt a javításhoz szükséges mértékben kipróbálja. A javítás célja az, hogy a gépkocsi azt követően a használója által elvárt színvonalon működjön. A javítás során indokolt lehet az egyes munkafolyamatok eredményének ellenőrzése, azaz annak vizsgálata, hogy az elvégzett beavatkozás a várt eredményt hozta-e. Ehhez képest pedig szükséges lehet a gépjármű működésének ellenőrzése, azaz a jármű működés közbeni kipróbálása. Ennek során azonban az ellenőrzés célját kell szem előtt tartani; olyan távon és olyan körülmények között kell a gépkocsit kipróbálni, ami alkalmas arra, hogy a gépjármű működéséről, az elvégzett javítás eredményességéről a javítást végző képet alkothasson.

[25] Jelen esetben a terhelt a neki javításra adott, rábízott autóval úgy vett részt – más nevet használva – egy, a javítás helyétől fizikailag is jóval távolabb megrendezett off-road (azaz nem kiépített utakon, hanem terepen folytatott) autóversenyen, hogy arra a sértett engedélyt nem adott, arról nem is tudott. Ez azonban lényegesen túlmutat azon, hogy az elvégzett beavatkozások eredményéről a szerelőnek meg kell győződnie. A gépkocsit jelentősen igénybe vevő, szélsőséges körülmények között megrendezett autóversenyen, nevezett versenyzőként való részvétel – ahogy azt az igazságügyi gépjárműszakértői vélemény alapján mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság megállapította – egyáltalán nem a gépkocsi működésének kipróbálást szolgálta. Ezt támasztja alá az is, hogy egy off-road autóversenyen a gépjármű sérülésnek van kitéve – amivel a terheltnek is tisztában kellett lennie –, és jelen esetben az autó fényezése meg is sérült. A javítás eredményességének ellenőrzéséhez tehát nyilvánvalóan nem volt szükség az autóversenyen versenyzőként való részvételre; az „szükséges kipróbálásnak” nem tekinthető.

[26] A terhelt tehát ezen magatartásával túllépett az engedély keretein, olyan jogokat gyakorolt, amiket csak a tulajdonos gyakorolhatott, illetve engedélyezhetett volna. Ezért e körben közömbös, hogy a sértett maga vitte a terhelthez a gépkocsit, illetve ő is vitte el onnan, ugyanis az a sértett számára később vált ismertté, hogy a gépkocsival a terhelt autóversenyen vett részt.

[27] A fentebb kifejtettekből következik, hogy a terhelt a rábízott gépkocsit jogtalanul használta, ami a Btk. 380. § (1) bekezdése harmadik fordulatóban leírt elkövetési magatartás. Ezért a terhelt cselekvőségével a terhére rótt bűncselekmény tényállási elemeit maradéktalanul kimerítette, ennél fogva a büntetőjogi felelősségének megállapítására törvényesen került sor. Így a terhelt indítványának a bűnösségének megállapítását sérelmező része nem alapos.

[28] A felülvizsgálati indítványban a terhelt „törvénysértésekre és túlkapásokra” hivatkozott, azonban azok mibenlétét konkrétan nem jelölte meg.

[29] 2021. január 1. napja óta valóban felülvizsgálati ok, ha az elsőfokú bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot a Be. 504. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek hiányában fogadta el [Be. 649. § (2) bekezdés d) pont, Be. 608. § (1) bekezdés h) pont első mondata]. Az azonban az indítvány előterjesztésekor és jelenleg sem alapoz meg felülvizsgálatot, ha a bíróság – az indítvány szerint – a törvényi feltételek megléte ellenére nem fogadja el a terhelt beismerő vallomását. A teljesség érdekében megjegyzi ugyanakkor a Kúria, hogy a terhelt azon hivatkozása, miszerint beismerte a cselekmény elkövetését, nem helytálló, mert az eljárás során végig, sőt még a felülvizsgálati indítvány tartalma szerint is tagadta a terhére rótt cselekményben való bűnösségét. Így – a terhelt által tévesen nevesített, de feltehetően a bűnösség beismerése esetén alkalmazandó eljárásban – a bűnösséget beismerő vallomás elfogadásának kérdése fel sem merülhetett.

[30] A felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértéseket a Be. 649. § (2) bekezdése kimerítően felsorolja; az ott írtakon kívül eső eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálatra nem kerülhet sor. Az indítvány azonban fenti törvényi felsorolásban megjelölt eljárási szabálysértésre nem hivatkozott.

[31] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerint – a Be. 608. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel – felülvizsgálati ok, ha a bíróság jogerős ügydöntő határozatának meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt.

[32] Az Alkotmánybíróság 25/2013. (X.4.) AB határozata szerint az Alaptörvény XXVIII. Cikkének (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos alapkövetelmény, hogy a (korábbi) Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott felülvizsgálati eljárást megalapozhatja a (korábbi) Be. 21. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt elfogultsági okra alapított felülvizsgálati indítvány is. A hatályos Be. tartalmilag azonos szabályozása alapján tehát felülvizsgálatnak ez okból továbbra is helye van.

[33] Ahogy azonban az Alkotmánybíróság említett határozata indokolásának [46] bekezdése is rámutat, az elfogultsági kifogás a felülvizsgálat keretében is csak a kizárásra vonatkozó egyéb szabályok szerint érvényesíthető.

[34] Ezért a korábbi Be. 21. § (1) bekezdés e) pontja, illetve az azzal egyező tartalmú Be. 14. § (1) bekezdés e) pontja szerinti elfogultság felülvizsgálati eljárás alapja akkor lehet, ha az elfogultságra okot adó körülményről csak a jogerős ítélet meghozatalát követően szereztek tudomást, és azt három napon belül bejelentik [a Be. 15. § (4) bekezdésére tekintettel], illetve ugyanazt az okot nem ismételtelen jelentik be [a Be. 80. § (1) bekezdés d) pontjára tekintettel], {BH 2019.96. indokolás [21] bekezdés}.

[35] Jelen esetben a terhelt a vele szemben első fokon eljáró bírót általa állított elfogultságáról legkésőbb az ügydöntő határozatának kihirdetésekor – 2019. március 28.

napján – tudomást szerzett, azonban azt három napon belül nem jelentette be. Megjegyzi ugyanakkor a Kúria, hogy az elfogultság alapja mindig valamilyen külső, az ügy tényein kívül eső – a bíró személyére ható – körülmény, ami gátolja vagy befolyásolja a bírót abban, hogy az ügyben kizárólag az ügy tényeire és a vonatkozó jogszabályokra alapítottan hozzon döntést. Az azonban, ha a terhelt kizárólag az ítélet tartalmának számára sérelmes voltából következtet vissza a bíró már előzetesen fennállott elfogultságára, eleve nem felel meg ennek. Ezért nem kerülhet sor felülvizsgálatra a bíró elfogultsága okán pusztán az általa kiszabott – a terhelt által eltűzottnak vélt, és másodfokon valóban jelentősen enyhített – büntetés mértékére alapítva.

[36] A büntetés mértékét önmagában ért támadás kapcsán pedig arra utal a Kúria, hogy annak felülvizsgálatát a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja csak akkor teszi lehetővé, ha büntetés neme és/vagy mértéke törvénysértő, és az a terhelt cselekményének törvénysértő minősítésére vezethető vissza, vagy önmagában sérti a Btk. valamely más, a büntetés kiszabására vonatkozó, mérlegelést nem tűrő szabályát. Jelen esetben téves minősítésre a terhelt sem hivatkozott, a jogerős ítéletben kiszabott 1 év 6 hónapi szabadságvesztés pedig a terhelttel szemben irányadó, 3 hónaptól – a Btk. 89. § (1) bekezdésére tekintettel – 4 év 6 hónapig terjedő szabadságvesztés keretei közé esik.

[37] Így az viszont nem képezheti felülvizsgálat tárgyát, hogy a bíróság a büntetiskiszabás során a Btk. 79. és 80. §-ának előírásait, a súlyosító és enyhítő körülményeket, illetve az 56/2007. BK véleményt miként veszi figyelembe (BH 2016.264.II., BH 2012.239., EBH 2011.2387.II., BH 2005.337.III.).

[38] Ekként a Kúria – a Be. 660. § (1) bekezdésének főszabálya alapján tanácsulésen, a Be. 655. § (1) bekezdésének főszabálya szerinti összetételben eljárva – a megtámadott határozatokat a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[39] **IV.** A Be. 6. § (4) bekezdése értelmében a Kúria határozatával szemben fellebbezésnek helye nincs; felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulója zárja ki.

[40] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. Az említett törvényhely (7) bekezdése szerint felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételtén előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételtén előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2021. március 12.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Székely Gabriella s.k. előadó bíró, Dr. Székely Ákos s.k. bíró